

DBP-1601100101051602 Seat No. _____

B. A. (Sem. V) (CBCS) (W.E.F.-2016) Examination

June - 2022

Sanskrit : Paper-16(B)

(Sanskrit Vyakaran)

(Optional) (Old Course)

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

सूचना/Instruction :

- (१) कोष्ठपश्चात् पांच प्रश्नोंनां उत्तर आपो.
- (1) Attempt any five questions.
- (२) अधाज प्रश्नोंनां गुण सरभा छे.
- (2) All questions carry equal marks.

१ नीथेना गद्यभंडनो अनुवाद करो : १४

1 Translate the following Passage : 14

एकदा दुष्यन्तो नाम राजा मृगयायै वनमगच्छत् । तत्र बहवः पशवस्तेनाहन्यन्त । एकं मृगं पलायनं विलोक्यासौ शरेण तं हन्तुमैच्छत् । अत्रान्तरे केचन मुनपस्तत्रागताः । तेऽवदन् - 'भो भो राजन्, आश्रममृगोऽयं न हन्तव्यः ।' ततो भूपेन शरः प्रतिसंहतः । प्रसन्ना मुनयस्तमवदन् - 'वीरमात्मजं लभस्व' इति । तदनन्तरं दुष्यन्तः कण्वमहर्षेराश्रममगच्छत् । कण्वः सोमतीर्थो गत आसीत् । तस्य कृतिका दुहिता शकुन्तला स्वाश्रमं आसीत् । दुष्यन्ताय सा स्वागतं व्याहरत् । अनन्तरं दुष्यन्तस्तां पर्यणयत् ।

२ नीथेना गद्यभंडनो अनुवाद करो : १४

2 Translate the following passage : 14

कंसः मथुरायाः नृपतिरभवत् । तस्य देवकी नाम्ना स्वसा आसीत् । देवक्याः विवाहः वसुदेवेन सह जातः । ततः कंसः भगिनीदेवकीं तस्याः भर्तारं वसुदेवं च रथमुपावेशयत् स्वयं च रथमनयत् । मार्गे आकाशात् दिव्यवाणी निर्गता "भोः कंस त्वं देवकीं परमेनानन्देन रथेन वहसि किन्तु देवक्याः पुत्र एव तव कालः" इति । तस्मात् कंसः भयमन्वभवत् । देवकीं वसुदेवं च स कारागृहे प्राक्षिपत् । कारागृहे देवक्याः पुत्राः अजायन्त । कंसः क्रमशः सर्वान्पुत्रानमारयत् । अष्टमं पुत्रं कृष्णं वसुदेवश्छलेन गोकुलमनयत् । बालः कृष्णः गोकुले नन्दस्य गृहेऽवसत् । अनन्तरं कृष्णः कंसमारयत् ।

૩ નીચેના ગદ્યખંડનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો : ૧૪

૩ Translate the following Passage into Sanskrit : 14

કેટલાક લોકો માને છે કે ભારતીય સંસ્કૃતિ સંપૂર્ણ પણે ધાર્મિક અને આધ્યાત્મિક છે અને ભૌતિકજીવનનું તેમાં કોઈ મહત્ત્વ નથી. પરંતુ ખરેખર આવું નથી. ભારતીય જીવનમાં ધાર્મિકતા અને આધ્યાત્મિકતાની સાથે ભૌતિકતાને પણ સમાન મહત્ત્વ આપવામાં આવે છે. આપણા જીવનના શ્રેષ્ઠ અને આદર્શ એવા ચાર પુરુષાર્થ-ધર્મ, અર્થ, કામ અને મોક્ષ આના સાક્ષી છે.

Some people believe that the Indian culture is totally religious and spiritual and that there is no important place for material life. But really it is not so. In Indian life material life is also allotted an equal importance together with righteousness and spirituality. Our best and ideal four expedients of life, Righteousness, Wealth, Desire and Salvation are a witness to this.

૪ નીચેના ગદ્યખંડનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો : ૧૪

4 Translate the following passage into Sanskrit : 14

ભારત મારો દેશ છે. બધાં ભારતીયો મારાં ભાઈ-બહેન છે. હું મારા દેશને ચાહું છું. તેનાં સમૃદ્ધ અને વૈવિધ્યપૂર્ણ સંસ્કારનો હું ગર્વ અનુભવું છું. હું સર્વદા તેને અનુસરવા પ્રયત્નશીલ બનીશ. હું મારાં માતા-પિતા, શિક્ષકો તથા પૂજનીયો તરફ આદર પ્રદર્શિત કરીશ. હું મારા દેશને મારી નિષ્ઠા અર્પણ કરું છું તથા તેના કલ્યાણને લક્ષીકૃત કરીને વર્તીશ.

India is my country. All Indians are my brothers and sisters. I love my country. I am proud of its variety in culture. I will be always faithful to my country. I will be obedient to my mother-father, teachers and elders. I give all my faithfulness to my country. I will behave with the view to the welfare of my country.

૫ નીચે આપેલાં રૂપો ઓળખાવો : ૧૪

5 Identify the following grammatical forms : 14

(૧) રામાત્,	(૨) કવીન્
(૩) भानुना	(૪) नद्यै
(૫) वधूम्	(૬) पितरि
(૭) भानौ	

६	नीचे आपेदां रूपो ओणभावो :	१४
6	Identify the following grammatical forms :	14
	(१) लिखावः	(२) सृजन्ति
	(३) मुञ्चति	(४) अक्षिपत्
	(५) हसथ	(६) लभते
	(७) वहसि	
७	द्वन्द्वसमासना प्रकारो उदाहरण सहित समजावो.	१४
7	Explain with examples the types of द्वन्द्वसमास.	14
८	बहुव्रीहि समासना प्रकारो उदाहरण सहित समजावो.	१४
8	Explain with examples the types of बहुव्रीहिसमास.	14
९	टूंकनींध लपो :	१४
9	Write short notes :	14
	(१) कर्मधारयसमासः	
	(२) स्वरसन्धिः	
१०	टूंकनींध लपो :	१४
10	Write short notes :	14
	(१) लेट्-लकारः	
	(२) विसर्गसन्धिः	